

hulladék- és tapasztott aljú tároló- vagy munkagödör, valamint cölöplyuk. Ez utóbbiakból a D-i oldalon több ház hely is kirajzolódott. Az É-i oldalon egy kiégetett falú verem, ill. egy különösen nagy kiterjedésű gödöregyüttes érdemel említést. A leletanyag összetételét tekintve annyiban tér el a korábbiaktól, hogy idén csak kevés kultikus tárgy került elő; ezek közül azonban kiemelkedik egy nagyméretű, ülő szobor finoman megmunkált láb-töredéke. A kerámialeletekhez viszonyítva kőeszközök és állatsontok kisebb mennyiségben kerültek elő.

A leletek a nagykanizsai Thury György Múzeum régészeti gyűjteményébe kerültek.

Munkatárs: Basticz Zoltán régész.

P. BARNA JUDIT

325. Sülysáp, Felső-Tápió parttól D-re

(Pest megye) Ő, LT, Á?

A lelőhelyet 2004-ben találták meg a MOL Tiszaújváros-Százhalombatta terméktávvezeték építését megelőző terepbejárás során. Ekkor őskori, kelta és szarmata kerámia került elő a szántásban a Felső-Tápiótól D-re 200 m-re elhelyezkedő homokdombon (MOL 1. lh.).

2006 márciusában a vezeték építését megelőző feltárás során 438 m²-es területet humusztoltunk le 5 m szélesen. A feltárt teleprészlet anyaga annyira jellegtelen, kopott, hogy a legtöbb esetben csak annyi mondható el, hogy valószínűleg őskori. Egy esetben jellegzetes grafitos kelta cserepek kerültek elő. Egy-két helyen felmerült a gyanú, hogy Árpád-kori a kerámia. A lelőhely ÉK-i részén előkerült objektumokban és a nyelésben több alkalommal találtunk kalcinált csontszilánkokat, ami talán arra utal, hogy szórt hamvas temetkezések lehettek a lelőhelyen. Esetleg erre utal négy objektum faszén szemcsés betöltése is. A lelőhelyet nagy részben elpusztította az erózió és a mélyszántás.

Munkatárs: Hőnig László ásatási technikus.

KULCSÁR VALÉRIA

326. Szabás, Fő utca 43.

(Somogy megye) Kö

2006. április 24-én a ház mögötti területen húzott kábelárkok ásása során emberi csontok kerültek elő. A Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága Régészeti Adattárának adatai alapján a fenti telek ismert régészeti lelőhely, már 1969-ben kerültek elő itt sírok. A Maráz Borbála által vezetett feltárás során az I. szelvényben 6 sírt találtak. A sírok kivétel nélkül bolygatottak voltak. A bejelentést követően a délutáni órákban a helyszínen leletmentést végeztünk. A kábelárkok ásása során a ház előtt az árokban, illetve a járda alatt került elő a 7. sz. melléklet nélküli sír, és a ház (volt tsz iroda), valamint az 1969-es feltárási terület között a 8. sz. bolygatott, melléklet nélküli sír.

7. sír: Ny-K tájolású, felnőtt sír. A sírnak csak egy részét sikerült kibontani, mert a medencecsontok már a járda alatt voltak. A koponya ép, melléklet nem volt.

8. sír: Korábban bolygatott felnőtt sír, a csontokat a villanyvezeték-árkok ásásakor egy csomóba rakták. Melléklete nem volt. Fotót készítettünk.

Az 1969-ben és a most előkerült sírok is a középkori Szabás temetőjéhez tartozhattak.

KÖLTŐ LÁSZLÓ

327. Szakcs, Varnyasi-dűlő

(Tolna megye) Kö

Szabó Máté révén tudomást szereztem róla, hogy az 1990-es évek közepén Otto Braasch Szakcs K-i határában kőépület nyomait rögzítette légi fotón. A kukoricásban csak a félköríves apszis ismerhető fel egyértelműen, a hajó helyén egy a Ny-i oldalán ívvel záródó tér látható (mérete kb. 16×12 m). A növényjelek és a szokatlan méretek mellett szólnak, hogy itt különleges alaprajzi formájú templommal számolhatunk.

A lelőhely Szakcs szélétől kb. 1,5 km-re K-re fekszik. 2006. november 18-án a templom helyén, kb. 25×30 m-es területen, kukoricatarlóban sok téglá- és kevesebb kötőrmelékkel találtam, embercsontot azonban nem. Az épület közvetlen környezetében talált kevés, apró edénytöredék középkori jellegzetességeket mutat, ezért egyértelműen középkori templommal számolhatunk itt. A dűlőnév a mindössze néhányszor említett középkori Farnas (Farnos, Fornos) falu nevéből torzult Varnyasra a nép ajkán.

K. NÉMETH ANDRÁS

328. Szamoskér határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Ő, Á

2006. május-júniusban örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez végeztünk terepbejárást a jövődöbéli Szamos-Kraszna közötti víztározó területén a gátak, illetve az anyagnyerők helyén. Összesen 13, Szamoskéren két lelőhelyet találtunk. (Lásd a térképet a 218. oldalon!)

A Dióberke nevű határrészben közelebbről meg nem határozható őskori; a Szamoskéri-legelő területén Árpád-kori településnyomokat regisztráltunk.

Munkatársak: Nagy Márta és Virág Krisztián régész, Bakos János és Mester Andrea régésztechnikus.

ALMÁSSY KATALIN – JAKAB ATTILA – LUKÁCS JÓZSEF

329. Szamoszeg, Mező-oldal

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) R, B

2006. szeptember 27-én terepbejárást végeztünk a Nagydobos-Nagyar között létesítendő optikai kábel nyomvonalán.

Mező-oldal Ny: A nagydobosi Kraszna-hídon átkelve a Mező-oldal nevű dűlőben mintegy 150 m széles és 800 m hosszú felszántott területen találtunk cserepeket. A területet járva két sűrűsödési pontot tudtunk elkülöníteni. Egyik pont a 110,7 m dombtető, míg a másik tőle D-re a 109,9 m dombtető É-i lába. A felgyűjtött

kerámia, patics, 4 db kő (eszköz?), illetve egy kova- és egy paticstöredék a késő bronzkorra datálható.

Mező-oldal Közép: Mintegy 100 m-re az előző parcellától K-re egy újabb, 60 m széles beszántott sávot találunk. A sávot bejárva jelentős mennyiségű leletanyagot gyűjtöttünk. A terület D-i harmadában egy hát futott át a területen K-Ny-i irányban, közepén sárga sávval. A leletanyag ezen a részen koncentrált. Az itt gyűjtött leletanyag (kerámia, patics, kova- és obszidiántöredék) késő bronzkori. Előkerült továbbá egy bütyökdiszes és 1 db áttört rácsmintával díszített oldaltöredék, mely a rézkorra datálható.

Mező-oldal K: A bekerített gyárat elhagyva az út kanyarjában egy kb. 100×100 m-es terület volt beszántva. E rész bejárása során a bronzkor késő fázisára datálható leletanyagot gyűjtöttünk.

A 3 különböző lelőhely valószínűleg egy lelőhelyet képezhet, mely a Holt-Kraszna magaslatján húzódik. D-i illetve Ny-i határán viszonylag jól lehet azonosítani, problémás viszont az É-i, valószínűleg az út alatt áthúzódó határa, illetve K-i széle. A lelőhelyhez temető is társulhat, amit egy ujjperc illetve több – meg nem tartott – csonttöredék jelez.

Munkatársak: Lukács József, Nagy Márta.

ISTVÁNOVITS ESZTER

330. Szamosszeg határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Sza, N, Kk

2006. május-júniusban örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez végeztünk terepbejárást a jövőbeli Szamos-Kraszna közötti víztározó területén a gátak, illetve az anyagnyerők helyén. Összesen 13, Szamosszeg területén három lelőhelyet találtunk. (Lásd a térképet a 218. oldalon!)

A Fokok-köztől É-ra eső területen késő középkori, a Kis-garand nevű határrészben szarmata és késő népvándorlás kori, a Sziget-dombon bronzkori településnyomokat regisztráltunk.

Munkatársak: Nagy Márta és Virág Krisztián régészek, Bakos János és Mester Andrea régésztechnikusok.

ALMÁSSY KATALIN – JAKAB ATTILA – LUKÁCS JÓZSEF

331. Szandaváralja, Szondi utca 18.

(Nógrád megye) Kú

2006 júliusában rendőrségi bejelentés nyomán helyszíni szemlét tartottunk Szandaváralján, miután ott kertásás közben csontokat találtak. A találó értesítette a balassagyarmati rendőrkapitányságot, valamint a körzeti orvost. Az orvosi szakértéshez eredeti helyzetéből kiemelték a koponyát, mely során megbolygatták a váz bal felső részét. Egy, a hátán nyújtott helyzetben fekvő, NyÉNy-KDK-i tájolású csontvázat dokumentáltunk, melynek egyetlen melléklete egy 1703-as veretű ezüstpénz volt. Az érmét a koponya kiemelésekor találták meg, melyet valószínűleg az elhunyt szájába tettek. A váz rossz megtartású, a cső-

ves csontok végei, a bordacsontok és a csigolyák szinte teljesen felszívódtak, felszedéskor szétmállottak. A halott karjai a medencén keresztben feküdtek. A váz két oldalán a combcsont vonalában deszkakoporsó maradványait figyeltük meg. Az ezen a területen található egykori temető sírját sikerült rögzítenünk.

Munkatárs: Nicklas Larsson.

GUBA SZILVIA

332. Százhalombatta, Földvár

(MRT 7. k. 27/2 lh.)

(Pest megye) B

2006. június 26. és augusztus 4. között folytattuk az 1998-ban megkezdett, mintegy 6 m vastag rétegsorral rendelkező középső bronzkori tell telep további feltárását a 20×20 m-es szelvényben. A szelvény jelenlegi átlagmélysége 1 m 70 cm és 2 m között van.

A 2006-os idény fő célkitűzése a szelvényben feltárt házak elbontása és az azok alatti rétegre bontás. Az ásatás végére sikerült a szelvény É-i részén két különálló épületrészletet a köztük húzódó külső járósínnel együtt feltárni. A szelvény közepén a korábban 1818-nak nevezett nagy ház alatt újabb házszerkezetet találtunk, ugyanúgy, mint a szelvény K-i metszetsíne mellett. Általános megfigyelés, hogy a házak orientációja az újabb ráépítkezés során nem változik, de egy K-Ny irányú elmozdulás megfigyelhető.

A szelvény É-i, középső részében található 3606 szürke padlós ház déli, omladékos falának elbontásával a számos jól átégett falmaradvány, valamint egy korábbi nagy gödör süllyedése miatt lassan haladtunk előre. Az omladék alatt, részben vele együtt a már ismert nagy mennyiségű égett és részben égett agancs- és (valószínű) szarvmaradványok kerültek elő. Ennek végleges elbontása után, a 3606-os ház alatt újabb omladékréteget (4348), és ahhoz tartozó házat (4471) találtunk. (Lásd az illusztrációt a 280. oldalon!) Ez a ház szinte pontosan a felletre lévő (3606) alatt található. A déli oldalán bejáratra utaló nyomokat, valamint többszörös falmegújításokat találtunk, melyekre az alsóbb rétegben húzódó nagy gödör miatti süllyedés adott okot. Ezt támasztja alá az is, hogy a süllyedést és vizesedést több rétegben lefektetett deszkákkal, növényi maradványokkal (nád illetve gyékény) próbálták ellensúlyozni. Biztosan a házhoz és ehhez a réteghez tartozott egy kisebb méretű (kb. 2 m átmérőjű) tárológödör. Tűzhelymaradványokat nem találtunk, valószínűleg azért, mert az egykori épület déli része található az ásatási szelvényben, s az eddigi megfigyeléseket alapul véve a tüzelőberendezések általában a házak É-i falához voltak közelebb. A ház belső terének felosztására utalt a padlószint K-i felében ásott karólyuksor.

A ház K-i fala mellett egy cölöplyukakkal szabdalta 35-40 cm széles „utca” (3942) húzódott. Az utca keleti oldalán a tavalyi idényben előkerült, faszenes, gerendamaradványokkal kevert omladékréteg (3733) alatt egy